

بنام خدا

بخشنامه بودجه سال 1393

مهرماه 1392

بخشنامه بودجه سال 1393

مقدمه:

به خواست خداوند متعال و در سایه همبستگی ملی ناشی از استقرار دولت تدبیر و امید، سال 1393 به عنوان دهمین سال از دوره اجرای سند چشم انداز، چهارمین سال از قانون برنامه پنجم توسعه و اولین تجربه دولت جدید در تدوین لایحه بودجه را، پیش رو داریم. دولت تلاش دارد به عنوان منتخب ملت، پاسدار اعتبار، اقتدار، منافع و عزت کشور باشد و گام‌های مهمی را برای بازسازی اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی، بازآفرینی امید و نشاط ملی، آماده شدن زمینه تضارب آراء و تعامل احزاب و گروه‌ها و پیدایش زمینه‌های احیای اخلاق و آرامش در جامعه بردارد. بدیهی است، بخشی از این وظایف و گامها، در قالب اجرای سیاست‌های مالی دولت در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور است که از طریق بودجه سنواتی تبلور می‌یابد. لذا تهیه لایحه بودجه سال 1393 کل کشور بر اساس الزام‌های اسناد بالادستی شامل سند چشم‌انداز 20 ساله در افق 1404 و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین توجه ویژه به پیشرفت علمی و بهبود شرایط اقتصادی و خط‌مشی‌های دولت تدبیر و امید، قانون‌گرایی، خدمت به خلق و سلامت اقتصادی و با اتکاء بر خرد جمعی و ظرفیت بالای کارشناسی کشور انجام می‌پذیرد.

تدوین لایحه بودجه سال 1393 کل کشور در شرایطی آغاز می‌شود که از یک طرف شرایط خاصی پیش‌روی اقتصاد کشور از بعد داخلی و خارجی وجود دارد و از طرف دیگر به سبب استقرار دولت جدید و طرح شعارهای جدید، امید و نشاط خاصی در فضای داخلی کشور و نگاه کشورهای دیگر بوجود آمده است و لزوم بهره‌گیری از فرصت‌ها و نقاط قوت را برای فعال‌سازی ظرفیت‌های بالقوه کشور و خلق فرصت‌های جدید در عرصه داخلی و خارجی یادآور می‌شود و این امر نیازمند شناخت واقعی از شرایط جهانی و منطقه و وضعیت موجود اقتصاد کشور است.

شرایط جهانی و منطقه‌ای:

تحولات پیش‌روی اقتصاد جهانی بگونه‌ای است که در ابعاد مختلف بخصوص از نظر اقتصادی، فرصت‌ها و تهدیدهایی را برای اقتصاد ایران بدنبال دارد. از جمله این فرصت‌ها می‌توان به بهبود شرایط نسبی اقتصاد جهانی و خروج تدریجی از دوران رکود اقتصادی و همچنین تغییر تدریجی مرکز ثقل رشد اقتصادی جهان به سمت کشورهای نوظهور و افزایش حجم مبادلات آنها در تجارت جهانی و بخصوص تقاضای انرژی اشاره نمود. بدیهی است این تحولات از یکسو نشانگر بهبود نسبی شرایط بازار انرژی و از سوی دیگر تقویت توان تجاری کشور با کشورهای نوظهور خواهد بود. همچنین تحولات جاری در کشورهای منطقه و شمال آفریقا، تأثیراتی را در روابط بین‌الملل بویژه در منطقه گذاشته است که لزوم توجه به آنها و بهره‌گیری از فرصت‌ها را از طریق دیپلماسی کارآمد تأکید می‌کند. در مقابل، تحریم‌های ظالمانه علیه کشور و محدودیت‌های ناشی از آن بویژه در تأمین کالاهای

اساسی و دارو از جمله مسائل مهمی است که باید مورد توجه جدی قرار گیرد و لذا نیازمند اصلاحات ساختاری، تقویت بنیان‌های اقتصادی و کاهش آسیب‌پذیری کشور و افزایش توان تاب‌آوری آن در چارچوب اقتصاد مقاومتی و اتخاذ تدابیر لازم برای استفاده از فرصت‌ها و مدیریت چالش‌ها و تبدیل آنها به فرصت‌ها می‌باشیم.

شرایط اقتصاد داخلی:

با وجود گذشت نزدیک به نیمی از زمان تدوین سند چشم‌انداز و ترسیم افق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، در عمل بدلیل وجود مشکلات بین‌المللی و داخلی از جمله مشکلات ناشی از تشدید تحریم‌های بین‌المللی و عدم استفاده بهینه از نقاط قوت اقتصاد کشور، تحقق اهداف سند چشم‌انداز و اهداف قانون برنامه پنجم توسعه (از جمله دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه هشت درصد در طول برنامه پنجم توسعه، نرخ بیکاری هفت درصد و ضریب جینی $0/35$ درصد در انتهای برنامه و نیز کاهش تورم) با چالش‌های اساسی روبرو شده است به نحوی که جبران عقب‌ماندگی‌های آن نیاز به گام‌های بلندتر و هوشمندانه‌تری در سال‌های باقیمانده برنامه پنجم توسعه و برنامه‌های بعدی (دوره 1393-1404) دارد. شرایط رکود تورمی، بیکاری بالا، نرخ پایین سرمایه‌گذاری، بهره‌وری پایین اقتصادی، عدم حضور فعال بخش غیردولتی، نامناسب بودن فضای کسب و کار، کمبود منابع مالی بین‌المللی، کاهش سرمایه‌گذاری خارجی، سختی دسترسی به فناوری و دانش فنی برتر، محدودیت دسترسی به منابع آب و بلایای طبیعی از جمله مسائلی است که اقتصاد ایران با آن روبرو است و شرایط زندگی را برای آحاد مردم دشوار نموده است. در سالهای اخیر نرخ رشد اقتصادی کند و نوسانی بوده و مطابق آمارهای مقدماتی در سال 1391 به منفی $5/4$ درصد رسیده است. سرمایه‌گذاری نیز به عنوان یکی از عوامل اصلی مؤثر بر رشد اقتصادی، بواسطه افزایش هزینه‌ها، بدتر شدن فضای کسب و کار، نااطمینانی‌های موجود و نرخ بازدهی پایین‌تر از فرصت‌های جانشین، در سطوح پایینی قرار داشته و در سال 1391 نیز با نرخ رشد منفی $21/9$ درصد مواجه شده است. کاهش رشد اقتصادی و افت بیش از حد سرمایه‌گذاری، فرصت‌های لازم برای ایجاد شغل جدید را از بین برده است بطوری که طی سالهای اخیر به تعداد شاغلان کشور چندان افزوده نشده و نرخ بیکاری کشور در سطح بالای $12/2$ درصد قرار گرفته است. به همین ترتیب نیز هزینه‌های مصرفی کل متأثر از شرایط اقتصادی کشور بویژه در حوزه مصرف بخش خصوصی نوسان‌های زیادی داشته و در سال 1391 با کاهش $1/9$ درصدی روبرو بوده است. تشدید تحریم‌های ظالمانه به خصوص بر روند صادرات نفت کشور، تأثیرات نامطلوبی بر روند تحقق منابع بودجه داشته که از یک سو منجر به کاهش تخصیص اعتبارات به طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای تا سطح 40 درصد مصوب قانون و از سوی دیگر منجر به افزایش بدهی دولت به پیمانکاران بخش غیردولتی شده است.

نقدینگی از مهمترین شاخص‌های عملکردی بازار پول نیز تحت تأثیر سیاست‌های پولی، مالی و ارزی در سالهای اخیر مستمراً با افزایش چشمگیر مواجه بوده و بطور طبیعی اثر خود را بر رشد قیمت‌ها و سطح تورم گذاشته است. ثبت نرخ رشد $30/8$ درصدی نقدینگی و بدنبال آن نرخ تورم $30/5$ درصدی در سال 1391 عمدتاً نتیجه

سیاست‌های اقتصادی اعمال شده در این حوزه و شرایط تحریمی کشور می‌باشد. این روند کماکان در سال 1392 ادامه داشته و نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریور ماه سال 1392 به 40 درصد رسیده است. این در حالی است که با توجه به محدودیتهای ناشی از تحریم و همچنین افزایش نرخ ارز، واردات کالا بویژه واردات مواد اولیه و واسطه‌های کاهش یافته است و به نوبه خود منجر به کاهش تولید شده است.

البته در مقابل مشکلات و چالش‌های بر شمرده برای اقتصاد کشور، نقاط قوت و فرصت‌های فراوانی نیز وجود دارد که با اتکاء به آنها و با اتخاذ تدابیر صحیح می‌توان زمینه تحول و آینده‌ای مناسب را فراهم نمود که از آن جمله می‌توان به وجود ظرفیت‌های بلااستفاده تولیدی بخش غیردولتی، سرمایه‌ها و زیرساخت‌های دولتی موجود، طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام دولتی و غیردولتی، پتانسیل و توان صادراتی کشور، شرایط مناسب ترانزیتی، توان بالایی پیمانکاری و فنی و مهندسی، نیروی انسانی جوان و تحصیل‌کرده، پیشرفت‌های علمی کشور، تنوع اقلیمی و گستره وسیع سرزمینی، ذخایر معدنی غنی، وجود سواحل جنوبی کشور با اتکاء به ذخایر عظیم گاز، وجود ظرفیت‌های لازم برای انجام پژوهش‌های علمی و فناوری بویژه فناوری‌های پیشرفته و صنایع نوین، وجود زیربنای و زیرساخت‌های صنعتی و کشاورزی، شبکه رو به توسعه راه‌آهن و جاده‌های کشور، وجود آثار و میراث غنی فرهنگی همراه با تنوع اقلیمی و طبیعی، فرصت‌های فراهم شده در عرصه بین‌المللی و منطقه‌ای بواسطه تحرکات دیپلماسی جدید دولت و از همه مهمتر وحدت جامعه، یکپارچگی سرزمین و شوق پیشرفت ملی اشاره نمود که در این شرایط دولت باید در قالب برنامه‌های کوتاه‌مدت (سالانه) و میان‌مدت با تکیه بر آنها برنامه‌های خود را طراحی و اجرا نماید.

اهداف کلی بودجه سال 1393:

با توجه به شرایط اقتصاد ایران و محیط پیرامونی آن، هدف کلی بودجه سال 1393، تحقق رشد اقتصادی مثبت و کنترل تورم و کاهش نرخ بیکاری با اتکاء به فرصت‌ها و نقاط قوت کلیدی پیش‌رو از جمله حضور فعالتر بخش غیردولتی در سایه ایجاد ثبات کلان اقتصادی و انضباط مالی همراه با بهبود شاخص‌های اجتماعی و علمی تعیین می‌گردد. از این‌رو لازم است تمام دستگاه‌های اجرایی با حسن تدبیر و با درک مناسب از فرصت‌های پیش‌رو و با محوریت کمک به حضور فعالتر بخش غیردولتی در اقتصاد و استفاده کارا از منابع محدود و تقویت انضباط مالی، مناسب‌ترین برنامه عمل و بودجه دستگاه مربوطه را پیشنهاد نمایند.

علاوه بر این، بودجه زمانی می‌تواند مؤثر و اثربخش باشد که اولاً در جهت تحقق اهداف پیش‌بینی شده طراحی گردد و ثانیاً بر اساس یک سازوکار نظارتی دقیق به اجرا درآید. لذا ضروری است که دستگاه‌های اجرایی مطابق ماده (32) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و ماده (219) قانون برنامه پنجم توسعه و براساس روش بودجه‌ریزی عملیاتی و مبتنی بر عملکرد، بودجه خویش را ارائه نموده و با برقراری سیستم دقیق نظارتی، نسبت به تحقق اهداف و تخصیص منابع اقدام نمایند.

استمرار اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها با تکیه بر نتایج حاصل از آسیب‌شناسی وضع موجود و تأکید بر روش‌های جدید در اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و بازنگری در رویه‌های بازتوزیع هدفمندسازی یارانه‌ها با رویکرد بهبود وضع رفاهی خانوارهای دهک‌های پایین‌تر جامعه و حمایت از بنگاه‌های تولیدی در جهت افزایش کارایی، از جمله سیاستها و اقدامات مهم دولت در سال 1393 خواهد بود.

الف- راهبردها و سیاست‌های بخشنامه بودجه سال 1393

۱- اهتمام به انضباط مالی و بودجه‌ای و تعادل بین منابع درآمدی و مصارف هزینه‌ای دولت به منظور کاهش وابستگی اعتبارات هزینه‌ای دولت به عواید حاصل از نفت و گاز:

- ارتقاء کوشش مالیاتی برای افزایش سهم درآمدهای مالیاتی از منابع بودجه با تأکید بر مشاغل و مالیات اشخاص حقیقی غیردولتی و با افزایش پایه‌های مالیاتی، ایجاد پایگاه مؤدیان مالیاتی و شفاف‌سازی مبادلات اقتصادی از طریق استفاده از سامانه‌های صندوق فروش توسط اصناف و صاحبان مشاغل مختلف؛
- استقرار مدیریت هزینه با رعایت اصل صرفه‌جویی، پرهیز از اسراف، حذف هزینه‌های غیرضرور و جهت‌گیری مصارف در راستای الگوی صحیح مصرف؛
- الزام دستگاه‌های اجرایی به استفاده حداکثری از ظرفیت‌های قانونی و فرصت‌های بالقوه مغفول و پیشنهاد منابع جدید برای افزایش منابع درآمدی خود؛
- جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر بجای معافیت‌های مالیاتی قانونی و ثبت معافیت‌های مذکور به صورت جمعی - خرجی؛
- شناسایی اموال منقول و غیرمنقول مازاد توسط دستگاه‌های اجرایی و تدوین برنامه فروش آنها؛

۲- اصلاح نظام مدیریتی و مالکیتی و اولویت بندی طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای در جهت افزایش بازدهی سرمایه‌گذاران دولتی و اثر بخشی بیشتر در تحقق رشد اقتصادی و اشتغال:

- تأمین بخشی از منابع مالی طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای با مشارکت بخش غیردولتی از جمله ظرفیت مواد (2) و (56) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مواد (82) و (214) قانون برنامه پنجم توسعه، بند (126) قانون بودجه سال 1392 و استفاده از تأمین مالی بین‌المللی (فاینانس‌ها)، استفاده از روش اعتبار اسنادی و انعقاد قراردادهای اجاره بلندمدت و خرید خدمت به منظور رفع مشکل تأمین مالی پیمانکاران؛
- تدوین برنامه زمانبندی برای پرداخت مطالبات ناشی از مالکیت دولت و بازپرداخت اقساط اعتبارات طرح‌های انتفاعی موضوع ماده (32) قانون برنامه و بودجه توسط دستگاه‌های اجرایی به منظور رفع وقفه‌های موجود در این امر؛
- وصول مطالبات معوق حساب ذخیره ارزی و وجوه اداره شده؛

- ساماندهی طرحها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اولویت بندی در اختصاص اعتبار با عنایت به وضعیت مطالعات، میزان اعتبار هزینه شده و پیشرفت فیزیکی هر طرح تا پایان سال 1391 با تاکید بر طرحها و پروژه‌های ناتمام؛
- ممنوعیت پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید. موارد خاص صرفاً در صورت خاتمه طرح‌های در دست اجرا و با استفاده از سازوکار مواد (214) و (215) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (126) قانون بودجه سال 1392، ارزیابی زیست محیطی - اجتماعی و لحاظ آمایش سرزمین با محوریت آب و محیط زیست پس از تصویب هیأت وزیران درج خواهد شد؛
- تعریف هدف طرح‌های پیوست شماره (1) قانون بودجه سال 1392 بصورت کمیته‌پذیر در رابطه با اجرای طرح (متر مربع، کیلومتر و...) و یا کمیته محصول طرح (تخت، کلاس، میلیون متر مکعب در سال و...)
- افزایش سهم اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری از بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای کمک به راه‌اندازی و توسعه طرح‌های مشارکت عمومی- خصوصی و نیز توسعه زیرساخت‌های لازم به منظور مشارکت بخش غیردولتی در ارتقاء تولید و افزایش اشتغال؛
- تاکید بر عدم ایجاد بدهی‌های جدید برای دولت در قالب نظام اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۳- اصلاح نظام مالی و افزایش بهره‌وری شرکتهای دولتی

- برآورد بودجه شرکت‌های دولتی بر اساس بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و قیمت تمام شده منطبق با اهداف کمی و در حیطه وظایف و فعالیت‌های اصلی اساسنامه‌های آنها با رعایت ملاحظات قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی؛
- اعلام اسامی شرکت‌های واگذار شده که سهم دولت در آنها به کمتر از 50% رسیده است به همراه اسناد و مدارک مثبته از جمله قرارداد و واگذاری و صورتجلسه جدید مجمع عمومی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی‌سازی) و دستگاه‌های اجرایی به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور تا پایان آبان‌ماه سال جاری؛
- رعایت کامل ضوابط صرفه‌جویی در هزینه‌ها و اصلاح الگوی مصرف موضوع مصوبه شماره 42678/ت32829-هـ مورخ 1384/7/24 هیأت وزیران توسط شرکتهای دولتی؛
- پرهیز از شروع طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید توسط شرکتهای دولتی از محل منابع داخلی و استفاده از سازوکار ماده (214) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (126) قانون بودجه سال 1392 برای شروع طرح‌های جدید در صورت خاتمه طرح‌های در دست اجرا؛
- الزام شرکتهای دولتی در اجرای مواد (39) و (76) قانون محاسبات عمومی کشور مبنی بر واريز تمام درآمدها، وجوه دریافتی و سایر منابع تأمین اعتبار صرفاً در حسابهای متمرکز معرفی شده توسط خزانه‌داری کل کشور و ارائه گزارش عملکرد این اقدام به همراه بودجه پیشنهادی خود به معاونت

برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور. خزانهداری کل موظف است نسبت به بستن سایر حسابهای شرکتهای دولتی اقدام نماید؛

- پیش‌بینی پرداخت سود سهام مصوب پرداخت نشده سالهای قبل از 1393 علاوه بر حداقل پانجاه درصد (50%) سودی که برای سال 1393 برآورد می‌شود، توسط شرکتهای دولتی؛
- دریافت تمام حقوق قانونی دولت و انجام تکالیف مقرر مربوط به سود سهام شرکتهای در سال 1393 و سالهای قبل در چارچوب بند (ج) ماده (224) قانون برنامه پنجم توسعه؛
- بازنگری در منابع و مصارف شرکتهای دولتی با رویکرد ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید از طریق اصلاح روش‌ها و کارآمدسازی منابع مالی و انسانی؛
- اولویت اختصاص منابع برای استفاده از ظرفیت‌های خالی و بلااستفاده بخشهای دولتی و غیردولتی؛

۴ - توسعه و ارتقای رقابت‌پذیری فعالیتهای اقتصادی، کاهش انحصار و افزایش رقابت و بهبود محیط کسب و کار به منظور گسترش فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری:

- اولویت بندی طرح‌ها و پروژه‌های شرکتهای دولتی که از منابع داخلی صورت می‌گیرد با تأکید بر طرح‌ها و پروژه‌های نیمه‌تمامی که به افزایش تولید کالا، خدمات و اشتغال بیشتر منجر می‌شود به ویژه طرح‌هایی که در سال 1393 خاتمه می‌یابند و یا محل اجرای آنها در مناطق محروم است؛
- پیش‌بینی سرمایه‌گذاری شرکتهای دولتی با رعایت مفاد ماده (3) و تبصره (1) ذیل بند «ب» ماده (13) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در بنگاه‌های اقتصادی مشمول گروه یک ماده (2) این قانون؛
- در نظر گرفتن اعتبار لازم برای تسریع در ایجاد و تکمیل فرآیند پنجره واحد بصورت حقیقی و یا مجازی توسط دستگاه‌های اجرایی با هدف ساماندهی و تسهیل امور مربوط به صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی با امکانات موجود دستگاه اجرایی مطابق ماده (70) قانون برنامه پنجم توسعه؛
- کمک به توسعه نهادهای حقوقی، قانونی، مالی و سیستم‌های نظارتی و تنظیمی مورد نیاز در فرآیندهای مربوط به توسعه بخش خصوصی، تحکیم حقوق مالکیت فردی، حقوق شهروندی و تقویت پاسخگویی دولت؛

۵ - حمایت از حضور فعال بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد:

- اولویت پرداخت بدهیهای دولت به پیمانکاران و مشاوران در مقایسه با اجرای طرح‌های تملک داراییهای سرمایه‌ای

- اعلام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌های قابل واگذاری (نیمه‌تمام)، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری ملی و استانی و طرح‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی از محل منابع داخلی) توسط دستگاه‌های اجرایی به منظور تشویق و واگذاری طرح‌ها به پیمانکاران و سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی؛
- اختصاص بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به عنوان وجوه اداره شده و تلفیق این منابع با منابع بانک‌های توسعه‌ای برای اعطای تسهیلات بیشتر برای حضور فعال‌تر بخش غیردولتی؛
- ایجاد زمینه‌های لازم برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و حضور فعال بخش غیردولتی در عرصه سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال؛
- جذب مشارکت‌های مردمی و منابع خیرین با استفاده از ابزارهای تشویقی بودجه‌ای؛
- اعلام آن دسته از طرح‌هایی که در سال‌های قبل به تصویب رسیده و هنوز اجرایی نشده‌اند توسط دستگاه‌های اجرایی به منظور استفاده از سازوکار ماده (214) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (126) قانون بودجه سال 1392 کل کشور برای آغاز عملیات اجرایی؛

۶- اصلاح نظام اداری در جهت افزایش کارایی، کوچک‌سازی دولت، تمرکززدایی از حوزه‌های اداری و اجرایی با جهت‌گیری کاهش تصدی‌گری دستگاه‌های اجرایی به منظور ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت) در چارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی:

- ارائه برنامه اجرایی توسط دستگاه‌های اجرایی؛
- تداوم واگذاری شرکت‌های دولتی در چارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی و پیش‌بینی درآمدهای حاصل از واگذاری و خصوصی‌سازی در چارچوب ماده (29) قانون مذکور؛
- بهبود و بکارگیری نظام‌های فناوری اطلاعات در نظام اداری و اجرایی در جهت افزایش کارایی و بهبود خدمات‌رسانی؛
- ممنوعیت ایجاد واحدهای سازمانی جدید و اصلاح ساختار سازمانی موجود در جهت بهینه کردن فعالیتها و توجه به توانمندسازی کارکنان دستگاه‌های اجرایی؛
- احصای وظایف حاکمیتی در شرکت‌های دولتی و انتقال آن به دستگاه‌های مربوطه و الزام به واگذاری وظایف تصدی‌گری در چارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی؛

- پیش‌بینی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی و محدود کردن اعتبارات به حوزه‌هایی که حضور دولت اجتناب‌ناپذیر است؛
- اعلام ردیف‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های دارای اعتبار توسط دستگاه‌های اجرایی که در گذشته ایجاد شده و در حال حاضر ضرورت نداشته و موضوعیت آنها از بین رفته است؛
- تلاش برای اصلاح ساختار شرکتی‌هایی که بخشی از سهام آنها واگذار شده و حرکت در جهت تجاری‌سازی این شرکتها

۷- تعمیق ارزش‌های اسلامی و باورهای دینی، اعتلای معرفت دینی و تقویت هنجارهای فرهنگی و اجتماعی و فعالیت‌های قرآنی:

- بهبود شرایط فعالیت و ارتقاء جایگاه بخش غیردولتی در اجرای فعالیت‌های فرهنگی و هنری؛
- بهبود ساختارهای اجرایی و کاهش موازی‌کاری و همپوشانی فعالیت‌ها برای استفاده مطلوب از اعتبارات و ارتقاء کیفیت محصولات و خدمات فرهنگی؛
- توسعه مشارکت‌های مردمی در عرصه فرهنگ دینی با رویکرد بهبود کیفیت فعالیت‌ها؛

۸- ارتقاء کمی و کیفی بازارهای مالی با تأکید بر کارایی، شفافیت و سلامت:

- اعلام فهرست طرح‌هایی که قابلیت استفاده از ابزار اوراق مالی اسلامی نظیر انواع صکوک مشارکت، اسناد خزانه، استصناع، خرید دین، مرابحه و اوراق مالی ارزی و ریالی در بازارهای مالی داخلی و خارجی برای تأمین منابع مالی دارند؛

۹- توسعه صادرات غیرنفتی و مدیریت واردات با هدف تقویت تولید داخلی و سرمایه‌گذاری و تعادل بازار ارز:

- حرکت به سوی ثبات و یکسان‌سازی نرخ ارز؛
- حمایت از تحقیق و توسعه در رشته‌های تولیدی محصولات با فناوری بالا و قابل صدور؛
- توسعه خوشه‌ها و شبکه‌های صادراتی؛
- توسعه زیرساخت‌های لازم برای گسترش تجارت با کشورهای همسایه از جمله توسعه همکاری‌های بانکی و بیمه‌ای، حمل و نقل، بیمه‌ای، تجارت الکترونیک
- انعقاد قراردادهای دو جانبه و چند جانبه در زمینه تجارت با کشورهای هدف؛

➤ معرفي و شناسايي ظرفيت‌هاي اقتصادي فيما بين از طريق برگزاري نمايشگاه، ايجاد بانك اطلاعاتي مشترك؛

۱۰ - حمايت از ايجاد، حفظ و ارتقاء سرمايه انساني كارآمد و حفظ و شتاببخشي به رشد علم و فناوري:

➤ ايجاد و گسترش زمينه‌هاي لازم براي اجراي نقشه جامع علمي كشور و بهبود شاخص‌هاي علمي و فناوري با تاكيد بر حمايت مالي از پژوهش‌هاي تقاضا محور و شركت‌هاي دانش‌بنيان در زمينه تجاري‌سازي دانش و فناوري و تكميل زنجيره علم و فناوري؛

➤ الزام دستگاه‌هاي اجرايي و شرکتهای دولتی برای درج اعتبارات لازم جهت فعاليت‌های پژوهشی در راستای جزء «ه» ماده (16) قانون برنامه پنجم توسعه؛

۱۱ - تمرکز زدائي و تقويت تعادل‌هاي منطقه‌اي:

➤ ايجاد تناسب بين اعتبارات هزينه‌اي دستگاه‌هاي اجرايي ملي و استاني از طريق توزيع بهينه و نظاممند اعتبارات؛

➤ شفاف‌سازي اعتبارات تملك دارايي‌هاي سرمايه‌اي استاني و تعادل‌بخشي نظام توزيع اعتبارات استاني از طريق توزيع بهينه و نظاممند اعتبارات تملك دارايي‌هاي سرمايه‌اي ملي و استاني با رعايت ماده (181) قانون برنامه پنجم توسعه؛

۱۲ - کاهش فاصله طبقاتي بين دهك‌هاي درآمدي در جهت توسعه عدالت اجتماعي:

➤ استمرار اجراي قانون هدفمندسازي يارانه‌ها با تكيه بر نتايج حاصل از آسيب‌شناسي وضع موجود و تاكيد بر روشهاي جديد در حمايت از گروه‌هاي هدف؛

➤ جهت‌گيري منابع نهادهاي حمايتي براي توانمندسازي گروه‌هاي تحت پوشش؛

➤ کمک به تأمين کالاهاي اساسي و ضروري جامعه بويژه مصارف موردنياز اقشار آسيب‌پذير؛

۱۳ - تحقق رشد و شغل‌آفريني پايدار و کاهش بيكاري به ويژه براي دانش‌آموختگان جوان:

➤ اختصاص اعتبارات وجوه اداره شده و يا کمک‌هاي فني و اعتباري براي سرمايه‌گذاري اشتغال‌زاي بخش‌هاي خصوصي و تعاوني و توسعه و گسترش آموزش‌هاي کسب و کار، کارآفريني، فني و حرفه‌اي با رويکرد ايجاد فرصت‌هاي شغلي براي جوانان مطابق ماده (80) قانون برنامه پنجم توسعه؛

➤ لحاظ کردن اعتبارات لازم برای اعمال تخفيف پلکانی و یا تأمين بخشی از حق بیمه سهم کارفرمايان مطابق بند «و» ماده (80) قانون برنامه پنجم توسعه با هدف ايجاد اشتغال و يا تثبیت اشتغال موجود؛

- ساماندهی آموزشهای کاربردی و غیر رسمی برای نیروی کار بویژه برای دانش‌آموختگان جوان؛
- حمایت از کارآفرینان در بخشهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از محل اعتبارات دستگاههای اجرائی و استمرار نظام کارورزی با هدف افزایش مهارت نیروی کار دانش‌آموخته برای ورود به بازار کار؛

ب- بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد

در راستای تکلیف ماده (219) قانون برنامه پنجم توسعه و به منظور ارتقاء شفافیت، متناسب‌سازی مسئولیت‌ها و اختیارات، استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود، افزایش پاسخگویی دستگاه‌ها در مقابل عملکرد، ارتقاء کیفیت ارائه خدمات به مردم، فراهم آوردن زمینه استانداردسازی خدمات دستگاه‌های دولتی، افزایش انگیزه کارکنان و مدیران دستگاه‌های اجرائی برای ارائه خدمات با کیفیت‌تر به مردم و زمینه‌سازی اصلاح ساختار بودجه‌ریزی سنتی به بودجه‌ریزی عملیاتی (مبتنی بر عملکرد)، اعطای اختیارات لازم به مدیران جهت ارائه خدمات کیفی و کنترل نتایج فعالیت‌ها و محصولات به جای کنترل مراحل انجام کار:

- تمام دستگاه‌های اجرائی مکلفند فرم شماره (1) دستورالعمل موضوع پیوست شماره (4) این بخشنامه را تکمیل و به همراه بودجه پیشنهادی به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور ارائه نمایند.

- وزارت آموزش و پرورش در سطح مناطق آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سطح مراکز آموزشی، سازمان ثبت احوال کشور در سطح ادارات شهرستانی و سازمان بهزیستی در سطح مراکز توانبخشی مکلفند، براساس دستورالعمل موضوع پیوست شماره (4) این بخشنامه، فرم شماره (2) دستورالعمل یاد شده را نیز تکمیل و به همراه فرم شماره (1) دستورالعمل به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور ارائه نمایند. معاونت فوق با بررسی نتایج حاصل از اجرای این دستورالعمل در دستگاه‌های اجرائی موضوع این امر نسبت به شناسایی نقش و کارکرد بودجه‌ریزی عملیاتی (مبتنی بر عملکرد)، نسبت به اعطای اختیارات انگیزشی برای مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی و تعمیم آن به سایر دستگاه‌های اجرائی اقدام خواهد نمود.

علاوه بر دستگاه‌های اجرائی موضوع این بند، چنانچه دستگاه‌های اجرائی دیگری نیز اقدام به تکمیل فرم شماره (2) نمایند، می‌توانند از نظام انگیزشی پیش‌بینی شده در دستورالعمل پیوست شماره (4) این بخشنامه برخوردار شوند.

➤ به منظور ایجاد هماهنگی در اجرای این بند تمام دستگاه‌های اجرایی موظفند نماینده یا نمایندگان تام‌الاختیار خود را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور معرفی نمایند.

ج- احکام بودجه

دستگاه‌های اجرایی مکلفند احکام پیشنهادی خود را با توجه به نکات و شرایط زیر تنظیم و در چارچوب فرم‌های پیوست شماره (2) این بخشنامه به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ارسال دارند:

- در راستای تکالیف دولت در برنامه پنجم توسعه تدوین شده باشد.
- راهبردهای کلان و سیاست‌های اجرایی این بخشنامه را در برداشته باشد.
- دارای ماهیت بودجه‌ای باشد.
- حکم‌های موجود در قوانین مادر پاسخگویی اجرایی حکم پیشنهادی نباشند.
- شامل موضوعات مربوط به اصلاح قوانین، اساسنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مقررات موجود نباشند.
- متعرض اختیارات دولت و دستگاه‌های اجرایی نباشند.
- ایجادکننده تعهد و بار مالی برای دولت نباشند و آثار مالی ناشی از احکام، تعیین و در بودجه پیشنهادی دستگاه منعکس گردد.
- دلایل توجیهی دستگاه اجرایی مبنی بر ضرورت درج حکم در لایحه بودجه به همراه حکم پیشنهادی ارائه گردد.
- در صورتی که موضوع حکم به سایر دستگاه‌های اجرایی نیز مربوط شود، لازم است تفاهم لازم در مورد مفاد حکم میان دستگاه‌های ذیربط برقرار شود.
- تمدید و یا اصلاح احکام قانون بودجه سال 1392 منوط به ارائه عملکرد سال 1391 (در صورت وجود حکم در قانون بودجه سال 1391) و عملکرد شش ماهه اول سال 1392 می‌باشد.
- ارائه پیشنهاد برای استفاده از احکام درآمد - هزینه‌ای سایر دستگاه‌های اجرایی ممنوع می‌باشد و پذیرش و بررسی این نوع از احکام منوط به تأیید کتبی دستگاه اجرایی اصلی ردیف درآمد - هزینه‌ای می‌باشد.

تمام دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (5) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در چارچوب راهبردها و سیاست‌های مندرج در این بخشنامه و پیوست‌های آن نسبت به تهیه برنامه سالانه و بودجه سال 1393 خود (و اخذ

مصوبه مجمع عمومی یا شورای عالی در مورد بودجه تفصیلی برای شرکت‌های دولتی) اقدام و حداکثر تا دو هفته پس از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور ارسال نمایند. در صورت عدم ارائه بودجه پیشنهادی توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر در موعد مقرر، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور نسبت به تنظیم بودجه سال 1393 آنان اقدام خواهد کرد. مسئولیت ارائه بودجه پیشنهادی در قالب دستورالعمل‌های این بخشنامه از سوی دستگاه‌های اجرایی به عهده بالاترین مقام دستگاه خواهد بود.

د- پیوست‌های بخشنامه بودجه

پیوست‌های این بخشنامه عبارتند از:

- ۱- ضوابط مالی ناظر بر تنظیم بودجه
- ۲- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی
- ۳- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی
- ۴- دستورالعمل بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد موضوع ماده (219) قانون برنامه پنجم توسعه

این بخشنامه در تاریخ 1392/7/21 به تصویب شورای اقتصاد رسیده است.

حسن روحانی
رییس‌جمهور